

Olje- og energidepartementet
Seksjon for fornybar energi og energieffektivisering

postmottak@oed.dep.no

Oslo 20.12. 2010/RRL

Høring – revidert EU-parlaments- og rådsdirektiv 2010/31/EU om bygningsenergidirektivet

Det vises til høringsbrev fra OED datert 3.11.2010 om det reviderte bygningsenergidirektivet av 19. mai 2010.

Byggenæringens Landsforening (**BNL**) er NHOs nest største landsforening. BNL representerer 15 ulike bransjer med 4100 medlemsbedrifter og til sammen ca 72.000 ansatte. Virksomheten til medlemsbedriftene omfatter store deler av den totale verdiskapingskjeden som byggeiere/forvaltere, leverandører og utførende innen bygg, anlegg og tekniske installasjoner.

Det må lages en plan for alle incentiver og virkemidler – jmf Arnstadrapporten

Bygningsenergidirektivet skal bidra til at EU når sine målsettinger for redusert energibruk og klimagassutslipp samt bedre forsynings sikkerheten av energi til EU. I det reviderte direktivet er eksisterende bygg tillagt mye større vekt enn tidligere. Dette fordi det er helt nødvendig å redusere energibruken i eksisterende bygg for å nå målsettingene. I følge EU-tall¹ må renoveringstakten nesten tredobles for å nå klima- og energimålene fram mot 2050. Det er ganske sannsynlig at forholdene er tilsvarende i Norge.

BNL anbefaler at regjeringen lager en plan som viser alle instrumenter de vil bruke for å implementere direktivet i Norge, før de begynner å arbeide i detalj med enkeltinstrumentene. Denne bør komme på høring. Det er imidlertid ett unntak. En insentivordning for energieffektivisering av eksisterende bygg må på plass snarest. Uten virkningsfulle tilskuddsordninger vil det ikke være mulig å nå de ambisiøse målsettingene som for eksempel kommunal- og regionalministeren har uttalt at hun har for energisparing i bygg.

¹ Rapporten "EU Energy Savings Strategies and Policies" utarbeidet av "Energy Task Force of the Construction Sector".

BNL er tilsluttet Næringslivets
Hovedorganisasjon - NHO

Byggenæringens Landsforening
Middelthuns gate 27
Postboks 7187 Majorstuen, 0307 Oslo
Telefon 23 08 75 00/ Telefaks 23 08 75 01
Organisasjonsnummer 983 060 463
Bankgiro 6003.06.74742
E-post firmapost@bnl.no / www.bnl.no

”Nesten null energibygge” må defineres og konsekvensutredes

Begrepet ”nesten nullenergibygg” må defineres på en presis og ukomplisert måte. Det er rimelig å forvente at Norges klimatiske forhold må avspeiles i kravene som stilles til dette energinivået. Det bør også ligge inne betraktninger om hvordan det kan legges til rette for å levere energi tilbake til nettet, for å kunne tilfredsstille framtidige krav.

Av ulike årsaker har myndighetene sett nødvendigheten av å innføre økt regulering av byggevirksomheten i Norge. Reguleringene er motivert dels av at vi ønsker en høyere standard på bygningsmassen vår (f eks energibruk og universell utforming), dels er de motivert ut fra å unngå feil og skader på materiell og helse (f eks brannforskrift, byggherreforskrift, krav til tredjepartskontroll osv). Det er ikke gitt at vi oppnår en forbedring tilsvarende summen av alle lov- og forskriftsendringene. Bl. a er det en risiko for at rigide kontrollordninger fører til flere feil og følgeskader i det fokuset i større grad siktets inn på segmentert kontroll i stedet for et helhetlig kvalitetsfokus. Det er også en betydelig risiko for at summen av krav bidrar til uforholdsmessige kostnadsøkninger. Ethvert forslag til endring av lov eller forskrift må derfor konsekvensutredes før de trer i kraft.

Samordning og forenkling

I dag har vi virkemidler som ikke er godt nok koordinert. Energieffektivisering må gjøres enkelt både for den vanlige mann i gata og for byggenæringen. Prinsippet om at det bør være én instans å henvende seg til (”one stop shop”) for tiltakshavere og andre ansvarlige i prosessen med energimerking av bygg, bør følges så langt det er mulig, og beregningsmåter knyttet til energi må gjøres enhetlige i regelverket.

Det er u hensiktsmessig at Energimerkeordningen ligger under OEDs ansvarsområde og at teknisk forskrift (TEK) ligger i KRD. BNL mener at begge ordningene bør være KRDs ansvar. TEK og Energimerkeordningen må koordineres bedre slik at nivåkravene i merkeordningen stemmer overens med nivåene i TEK og framtidige revisjoner av denne. Dette vil forenkle formidling av byggets energiprestasjon til menigmann/kjøper/eier. Samordningsbehovet gjelder også relevante standarder (eks passivhusstandard) i Standard Norge og de nivåer som Enova relaterer til når de gir støtte til prosjekter.

Samordning bør også vurderes når det gjelder kontrollfunksjoner. Når det gjelder utstedelse og kontroll av energisertifikater og kontroll av varme/kjølesystemer, jf art 17 og 18, kan det være hensiktsmessig om disse funksjonene kan legges til allerede etablerte ordninger innenfor kontroll og tilsyn av bygg.

Primærenergi som målepunkt

Bruken av primærenergi som målepunkt er nytt i det reviderte direktivet. BNL håper dette vil bidra til at vi snart får en omforent måte å vurdere klimavennligheten av energivarene på. Det må imidlertid sikres at fornybar vannkraft ikke kommer i kategori med el produsert på kull eller andre forurensende kilder. Bruk av fornybar energi må premieres og det må lages

verktøy/system som gjør det enkelt å finne riktig primærenergifaktor. Vi viser til høringsbrev fra Boligprodusentenes forening for mer detaljer i innspillene om primærenergi.

Oppfølging/måling

Dersom det skal bli mulig å følge med på effekten av de ulike virkemidlene, justere dem og rapportere resultater, må det lages gode måleinstrumenter på nasjonalt plan. Vi har ikke god nok statistikk for energibruk i Norge i dag, både nasjonalt og lokalt ned på den formålsdelte energibruken. Det bør også legges til rette for at man kan følge utviklingen av virkelig forbrukt energi mot teoretisk beregnet (i TEK og Energimerking).

Det er viktig at myndighetene legger til rette for at Standard Norge og norske interesser kan delta aktivt i det standardiseringsarbeidet i CEN som skal iverksettes som følge av endringene i direktivet.

Bygningsvern kontra energieffektivisering

Den del av bygningsmassen som har en formell vernestatus, er allerede i dag unntatt fra krav knyttet til energieffektivisering. Det finnes imidlertid en svært stor bygningsmasse som ikke har formell vernestatus, men som likevel har kulturhistorisk verdi. Dette er bygg som har normal bruk og som eies og drives på kommersiell basis. I praksis vil omfattende energieffektivisering av disse byggene ikke være forenelig med ivaretagelse av byggenes arkitektoniske særpreg. Som grunnlag for fastleggelse av hvordan man skal energieffektivisere ethvert konkret bygg, må bygget defineres inn i en av nedenstående klasser. Storsamfunnet blir nødt til å gjøre noen overordnede prioriteringer der verneinteresser vurderes opp mot energisparing.

- a) Hvilke typer bygg lar seg ikke energieffektivisere i betydelig grad? Disse byggene fjernes fra potensialet av hva som kan spares av energibruk. Her begrenses energisparetiltakene til enkle enøk-tiltak som f.eks tettelister etc.
- b) I hvilke typer bygg kan man tillate kompromisser i komponentbruk og tekniske detaljer når de begrunnes med energieffektivisering? Her begrenses energisparetiltakene til eksempelvis vindusutskifting, tilleggisolering av gulv og tak samt varme- og ventilasjonsinstallasjoner med nattsinking og varmegjenvinning.
- c) Hvilke typer bygg bør man anbefale for en hovedombygging? Her vil tiltakene kunne omfatte det meste; fasader, tekniske anlegg, tak og gulv. Stripping til råbygg vil i noen tilfeller være å anbefale.
- d) Hvilke typer bygg bør anbefales revet fordi de har lav kulturhistorisk verdi, lav arealeffektivitet og tungt tilgjengelig energisparepotensial?

Økonomiske tilskudd til eksisterende bygg – herunder definisjon av ”Major renovations”

Det reviderte direktivet retter seg i større grad mot eksisterende bebyggelse enn nåværende direktiv. Dette er nødvendig for å nå målene om energieffektivisering.

Den vesentligste del av energieffektiviseringen må gjøres i eksisterende bygg. Den største energigevinsten i et bygg tas ut gjennom hovedombygging. Det blir følgelig viktig at definisjoner og virkemidler ses i en sammenheng. En streng og rigid definisjon av hovedombygging uten at man samtidig legger til rette med økonomiske incentiver, fører til at tiltakshaver definerer seg bort fra en hovedombygging eller ganske enkelt forholder seg i ro.

Forskrifter som gjelder nybygg, utløses så snart byggingen er en realitet. Når det gjelder opprustingen av eksisterende bygningsmasse, vil tiltakshaver alltid ha som alternativ at man velger mindre utbedringer som har en svært beskjeden effekt på energisparingen, eller man kan utsette beslutningen til en senere anledning. ”Vente og se holdningen”, vil antagelig være en av de største utfordringene på vei mot et energieffektivt Norge – særlig fordi energiprisene i overskuelig fremtid vil holde seg lave. Vi vil på et senere tidspunkt gjerne få delta i utviklingen av en dynamisk definisjon av begrepet ”major renovation”.

Som nevnt over er det et stort potensial i å energieffektivisere et bygg når man likevel skal gjøre utbedringer. Mindre utbedringer er langt vanligere enn hovedombygging. For å utnytte dette potensialet kan man sette krav til bruk av energieffektive enkeltkomponenter/bygningsdeler i ikke søknadspliktige tiltak. Slike komponenter utgjør i dag en stor andel av markedet. Eksempelvis utgjør rehabiliteringsmarkedet 2/3 av vindusmarkedet i Norge i dag². Ved å sette minimumskrav til disse vinduene, vil man kunne oppnå stor energisparing også hos byggeiere som ikke er spesielt opptatt av energisparing.

En rekke finansielle instrumenter er gjennomgått og listet opp av både Lavenergiutvalget og Arnstadutvalget. Enkle tilskuddsordninger, skattefradrag og hvite sertifikater er noen av dem. Et hovedpoeng er at den ordningen som blir valgt er enkel og tilstrekkelig motiverende til at byggeierne finner den fordelaktig. 67 % av eksisterende bygningsmasse er boliger. Herunder mest eneboliger. Med få unntak, som i Oslo kommune, finnes det i dag ikke tilskuddsordninger til energieffektivisering i mindre bygg og boliger. Direktivet tar også opp at det bør lages finansielle instrumenter for SME-bedrifter og bedrifter som leverer energieffektiviserings-tjenester, noe BNL støtter. Det er viktig å komme raskt i gang med insentivene om målet skal nås!

² Tall fra Norske Trevarefabrikkers Landsforbund

Økonomiske tilskudd til nye bygg bedre enn forskriftskravene (pilotprosjekter)

På veg mot "nesten nulleneribyg" vil det være nødvendig å stimulere byggeiere til å bygge bedre enn forskriftskravene. Dette er viktig for å prøve ut nye løsninger og for å heve kunnskapen om nye byggemetoder i næringen før nytt regelverk for "nesten nullenerigbygg" innføres. Til dette trengs økonomiske stimuli til dem som tar utfordringen med å være tidlig ute.

Med vennlig hilsen

Byggenæringens Landsforening

Rannveig Ravnanger Landet

Dir. miljø og energi